

Практична робота №4

Тема: Схема Бернуллі.

Мета: набути практичних навичок у розв'язанні типових задач в рамках схеми Бернуллі.

Хід роботи

1. Ймовірність того, що електролампочка, виготовлена заводом, є бракованою, дорівнює 0,02. Для контролю відібрано навмання 1000 лампочок. Оцінить ймовірність того, що частота бракованих лампочок у вибірці відрізняється від ймовірності 0,02 менше ніж на 0,01.

$$z = \frac{9.5}{4.42} = 2.14, F(2.14) = 0.98$$

Відповідь: ймовірність = $2 * 0.98 - 1 = 0.968$ (96.8%).

2. У Кременчуці станом на 03.04.20 було офіційно зареєстровано 4 хворих на коронавірус. Будемо реалістами і припустимо, що їх у сто разів більше, тобто 400. Маємо 250 000 жителів. Припускаємо, що жоден з вірусоносіїв не знаходиться у самоізоляції чи ізоляції і вільно пересувається містом. Таким чином імовірність випадкової зустрічі з вірусоносієм складає $p = 400/250000 = 0,0016$. Припустимо, що супермаркет у центрі міста відвідують щодня 10000 покупців. Яка ймовірність того, що серед них буде хоча б один хворий на коронавірус?

$$np=10000 \cdot 0.0016=16$$

$$P(\geq 1) \approx 1 - e^{-16} \approx 0.9999998875.$$

3. Телефонна станція обслуговує 400 абонентів. Для кожного абонента ймовірність того, що протягом години він подзвонить на станцію, дорівнює 0,01. Знайдіть ймовірність наступних подій: а) протягом години 5 абонентів зателефонують на станцію; б) протягом години не більш 4 абонентів зателефонують на станцію; в) протягом години не менш 3 абонентів зателефонують на станцію.

a. $P(X=5) = (400/5) * (0.01)^5 * (0.99)^{395} = 0.15$

b. $P(X \leq 4) = \sum_{k=0}^4 e^{-4} * \frac{4^k}{k!} = 0.62$

c. $P(X \geq 3) = 1 - P(X \leq 2) = 1 - \sum_{k=0}^2 e^{-4} * \frac{4^k}{k!} = 0.76$

4. Імовірність того, що деталь не є стандартною, дорівнює $p=0,1$. Знайти ймовірність того, що серед навмання відібраних 400 деталей відносна частота 34 появ нестандартних деталей відхиляється від ймовірності $p=0,1$ за абсолютною величиною не більше ніж на 0,03.

Оскільки $npq=400 \cdot 0,1 \cdot 0,9 = 36 > 10$, користуємося інтегральною (нормальною) наближеною формулою Лапласа.

$$P\left(\frac{k}{n} - p\right) = 2F(2), \text{ де } 2F(2) = F_{\text{стандарт}}(2) - 0.5. \text{ Чисельно } F_{\text{стандарт}}(2) = 0.97$$

Для телефонної станції:

$$P(k=5) = 0.15, P(k \leq 4) = 0.62, P(k \geq 3) = 0.76$$

Ймовірність, що відносна частота відхиляється від $p=0,1$ не більш ніж на 0,030, приблизно 0,9544 ($\approx 95,44\%$).

5. У локальній комп'ютерній мережі підрозділу комерційного банку 20 персональних комп'ютерів. Кожен з клієнтів може протягом хвилини незалежно один від одного здійснити запит до серверу головної бази даних банку з ймовірністю $p=0,3$, або не здійснити з ймовірністю $q = 1 - p$.

- а) чому дорівнює найбільш ймовірна кількість запитів за годину?
- б) чому дорівнює ймовірність найбільш ймовірної кількості запитів за годину?
- в) чому дорівнює ймовірність того, що кількість запитів за годину буде від 3 до 7?
- г) чому дорівнює ймовірність того, що хоча б один з клієнтів здійснить запит?

$$n=20 \cdot 60=1200, p=0,3, q=1-p=0,7$$

$$\mu=np=1200 \cdot 0,3=360, \sigma^2=npq=1200 \cdot 0,3 \cdot 0,7=252, \sigma=\sqrt{252}=15.87$$

$$\text{а. } np+p=360+0,3=360,3$$

$$\text{б. } P(k=360)=\frac{1}{\sqrt{2\pi*252}}=0.02=2.5\%$$

$$\text{в. } P(3 < k < 7) = F\left(\frac{7+0.5-360}{\sigma}\right) - F\left(\frac{3-0.5-360}{\sigma}\right) = 0$$

$$\text{г. } P = 1 - 0.7^{1200} = 1 - 1.31 * 10^{-186} = 0.999$$

Контрольні питання

1. Дати визначення схеми випробувань Бернуллі.

Схема випробувань Бернуллі — це серія незалежних повторних випробувань, у кожному з яких можливі лише два результати: успіх або неуспіх, причому ймовірність успіху розподіляється порівну в кожному випробуванні.

2. Які властивості має випадковий експеримент за схемою Бернуллі?

- Кожне випробування має два результати: успіх або неуспіх.
- Ймовірність успіху p та неуспіху $q = 1 - p$ є сталими.
- Випробування **незалежні** одне від одного.
- Кількість випробувань n є фіксованою.

3. Що загального і в чому відмінність схеми випробувань Бернуллі від схеми випробувань, що описується гіпергеометричним розподілом?

Спільне:

- Обидві схеми описують кількість «успіхів» у вибірці.
- Результат кожного випробування — «успіх» або «неуспіх»

4. Як визначається ймовірність отримати k успіхів у n незалежних випробуваннях за схемою Бернуллі?

$$P(k) = C_n^k * p^k * q^{n-k}$$

5. Навести приклади випадкових експериментів, які можна моделювати за допомогою схеми Бернуллі?

- Кожне підкидання монети (орел/решка).
- Кожен дзвінок клієнта у call-центр (подзвонив / не подзвонив).
- Ймовірність браку при виготовленні деталей (деталь бракована / нормальна).
- Успішне проходження користувачем авторизації (успішно / помилка).
- Проведення реклами: користувач клікнув / не клікнув.
- У студента: здав тест / не здав у кожній спробі.